

Jeg, en kvinde, kan udrette hvad som helst

En indisk TV-serie lanceret af en NGO, og baseret på feltarbejde i landsbyerne, er blevet verdens mest sete, med et publikum på over 400 millioner mennesker. "Jeg, en kvinde, kan udrette hvad som helst" handler om en kvindelig mønsterbryder, der går til kamp mod hustruvold, syreangreb og kønsselektive aborter. Seriens succes vidner om grundlæggende forandringer i Indien.

Scenen sættes hurtigt i første afsnit. Vi befinder os i landsbyen Pratappur og introduceres til familien Mathur: Patriarken, en pensioneret professor, læser aviser dagen lang. Den gode mor pudser bronzekander og er mild og god. Den barske tante Vimla hakker løg og er frygtet af alle, undtagen af lillesøster Preetha, der har kurs mod universitetet. Endelig har vi den tyranniske søn og den kuede svigerdatter – fast inventar i de fleste indiske film.

Det er hér dramaet starter. Svigerdatteren har låst sin mands smøge ind i et skab og nægter at give ham nøglen. Manden bliver truende, børnene græder og konen bøjer sig. Herefter klipper vi over til et helt andet univers: Mumbai, hvor storesøster Sneha shopper rundt i et indkøbscenter, mens hendes mand halser efter med favnen fuld af pakker. Det er Sneha, som er seriens heltinde og hovedperson.

En kvinde ser rødt

Sneha arbejder som læge på et smart hospital i storbyen, men vender tilbage til Pratappur, da hendes svigerinde dør under en abort i tredje trimester. Hun bar rundt på en datter som hendes mand ønskede fjernet. Sneha forlader sin lukrative praksis, bliver landsbylæge, og kommer i nærkontakt med patriarkatet og den barske virkelighed, som mange indiske

kvinder lever under på landet. Sneha går til kamp for udvikling og oplysning.

Første sæson af serien *Main Kuch Bhi Kar Sakti Hoon* blev lanceret i 2014, uden de store forventninger. Serien var egentlig tænkt som folkeoplysning med tilhørende hotline, og producenterne forventede 250 opkald om dagen. Men i løbet af den første time fik de 7.000 opkald og efter to timer brød linjen sammen. I løbet af første sæson ringede 1.4 millioner indere ind med spørgsmål og feedback. Serien havde tydeligvis ramt en nerve i befolkningen, og har siden gået sin sejrsgang. Den er blevet oversat til 13 indiske sprog, sendes i primetime over hele landet og har givet det gamle statsmonopol Doordashan en uvant føring på seertal. Senest er den blevet omdannet til et radiospil.

TV-pædagogik

Folkeoplysningen synes at bære frugt. I løbet af første sæson steg andelen af kvindelige seere, der mente at tidlige ægteskaber var livstruende for de berørte kvinder og deres børn, fra 25 % til 40 %. Hos mændene, steg andelen fra 2 % til 30 %. Tilsvarende faldt andelen af seere, som mente at det var i orden at tæve kvinder, der var mistænkt utroskab, med 30 % blandt kvinder og 22 % blandt mænd.

Men udviklingen kan næppe tilskrives TV-serien alene. De positive tendenser udspringer af årtiers forbedringer af kvinders kår, ansporet af statslige programmer og tusindvis af NGO'ers møjsommelige arbejde. Indiske kvinder er sundere, bedre uddannet og mere økonomisk uafhængige end nogensinde før, en udvikling som dokumenteres med al tydelighed i den store NFHS-analyse, hvis landsdækkende resultater blev offentliggjort den 1. marts 2017 (se også indlæg fra januar 2016, [En lille stille rapport med stor betydning](#), hvor de første resultater blev offentliggjort).

Det lange seje træk

På 10 år, fra 2006 til 2016, er andelen af kvinder, som kan læse og skrive steget fra 55 % til 68 %, mens andelen, som gifter sig før deres 18-år er faldet fra 47 % til 27 % – en markant udvikling, som dog også vidner om et graverende dårligt udgangspunkt. Resultatet er et fald i den gennemsnitlige fødselsrate fra 2,7 til 2,2 børn per kvinde (og yderligere ned fra 4 børn i 1990).

Også kvindesagsgrupper fører sig frem med større selvsikkerhed. I april 2016 fik en gruppe kvindelige aktivister rettens ord for, at de nu måtte betræde de helligste områder i en række hinduistiske templer, der før havde været lukket land for kvinder. For et par uger siden afsluttede den Indiens højesteret en høring, der kan ende med en afskaffelse af sharia-baseret familieret, som mange af Indiens muslimske kvinder stadig er underkastet (se indlæg: [Jeg vil skilles. Jeg vil skilles. Jeg vil skilles](#)). Endelig får voldtægter og kvindemishandling mere omtale i medierne, og historierne skaber større harme end nogensinde før.

Tabuer står for fald, og andre hænger ved

TV-serien skal derfor ses i forhold til en større tendens, som den selv bidrager positivt til. I flere landsbyer er der opstået SNEHA-klubber, hvor kvinder mødes og diskuterer uddannelse, sundhed og hustruvold, og i februar 2017 lancerede det indiske sundhedsministerium en kampagne for seksualoplysning af landsbyens unge – i samme ånd, og med samme metoder, som vores heltinde Sneha gjorde det i landsbyen Pratappur.

Samtidig sætter TV-serien nye standarder for, hvad der kan tales om på TV. Indien er generelt tynget af konservatisme og seksuel blufærdighed, men Sneha holder sig ikke tilbage: Hendes patienter – og dermed 400 millioner indere – bliver belært om kondomer, menstruation og onani. I det lys kan serien ses som et pejlemærke for tidens tabuer. Nogen står for fald, andre bliver hængende. Homoseksualitet og sex før

ægteskab er stadig tys-tys på lægekontoet. Men hvem ved... måske kommer det i en senere sæson.

Se også indslag på:

06.06.2017: [P1 Morgen](#)

02.06.2017: [Radio 24-syv](#)

Jeg vil skilles. Jeg vil skilles. Jeg vil skilles.

Ifølge Sharia kan muslimske mænd afbryde et ægteskab ved sige "talaq" tre gange. Loven er afskaffet i Pakistan og Bangladesh, men stadig aktiv i Indien. Nu overvejer den indiske højesteret, om "triple talaq" er forfatningsstridig. Et forbud vil være en sejr for kvindesagsgrupper, men hvordan kan Sharia overhovedet være gældende i et sekulært land som Indien?

Hvordan tilpasser man Sharia de sociale medier i det 21. århundrede? Tag f.eks. triple talaq. Skal manden sige ordene direkte til sin kone, eller kan han nøjes med at poste dem på hendes Facebook-side? Og hvad med tre sms'er, er det ok? De skriftekloge er uenige, og mens debatten raser, må stadig flere indiske kvinder se deres ægteskab annulleret per smartphone.

Tidligere i år var det så 35-årige Shayara Banos tur, da hun modtog et brev fra sin mand med de tre talaq'er. Deres 15 år lange ægteskab var slut, og siden har hun ikke set sine børn. Skilsmissen afspejlede et skævt magtforhold til mandens fordel, for kvinder har i praksis ikke samme mulighed for at

lade sig skille, og er ringere stillet efterfølgende.

En tur i højesteret

Shayara Banos sagfører tog sagen op ved den indiske højesteret, der var tale om et grundlæggende brud på lighedsrettigheder. Søgsmålet anfægtede ikke kun triple talaq, men også flerkoneri.

Søgsmålet vakte opsigt, men var egentlig blot den seneste udvikling i en sag, der startede i oktober sidste år, da højesteretten på eget initiativ stillede skarpt på kønsdiskrimination i islamisk lov (den indiske højesteret er kendt for sin aktivisme og har ret til selv at rejse principielle sager). Initiativet ansporede andre, både NGO'er og privatpersoner som Shayara Bano, til at følge trop.

Sagen bliver politisk

Siden har debatten raset, og for to uger siden indsendte den indiske regering en officiel erklæring til højesteretten, hvor de krævede *triple talaq* afskaffet, med henvisning til 22 muslimske lande, der havde truffet samme beslutning.

I et modtræk afviste den islamiske interesseorganisation *All India Muslim Personal Law Board* enhver sekulær indblanding i religiøs lov, og argumenterede for, at kvinder er bedst tjent med "instant divorce", da manden ellers kunne føle sig nødsaget til at "myrde eller brænde sin hustru".

Hvorfor Sharia i Indien?

Men hvordan kan Sharia overhovedet være til debat i et land som Indien, der bygger på sekulære principper? En del af forklaringen går tilbage til kolonitiden, og briternes syn på inderne som værende gennemsyret af religion og kasteidentitet. Derfor var det også bedst, om de indfødte fik lov til at administrere deres familieretslige forhold ud fra egne religiøse traditioner, mente altså briterne. Således fik

muslimerne Sharia.

Efter uafhængigheden i 1947 var det politisk umuligt at indføre en fælles *All India Civil Code* for alle trossamfund, selvom det ellers flugtede med både Nehru og Ambedkars idealer (hhv. Indiens første statsminister og manden, der stod i spidsen for det indiske forfatningsudvalg). Traditionelle kræfter over en bred kam fastholdt status quo, og desuden udgjorde muslimerne en vigtig vælgergruppe for Kongrespartiet.

Fra Shah Bano til Shayara Bano

Sharia blev (visse) muslimers hellige ko, en kulturel klippe i et hav af hinduer. Det stod klart 40 år senere i den såkaldte Shah Bano-sag, der ikke kun af navn minder om den aktuelle Shayara Bano-sag.

I starten af 1980'erne trak en muslimsk kvinde sin mand i retten, da han nægtede at betale hende mere end de tre måneder underholdsbidrag, som islamisk lov foreskriver. Sagen endte i højesteret, og i 1985 fik Shah Bano medhold. Manden skulle betale hende 197 rupees om måneden, uanset hvad Sharia mente om den sag. Samtidig opfordrede højesteret til en lovsanering, så alle kunne blive lige for loven, uanset trosretning – et ekko af Nehrus gamle vision.

Kongrespartiets hovedpine

Dommen førte til et ramaskrig i store dele af det muslimske samfund. Shah Bano blev udråbt til kætter og frosset ud af sine trosfæller, og endte med at frasige sig de 197 rupees. Statsminister Rajiv Gandhi frygtede for sine muslimske valgkredse, og gennemtrumfede en hastelov, der annullerede højesterets afgørelse.

Og hermed opstod en af de helt store ironier i indisk politik: Det sekulære Kongresparti er blevet Shariaens beskytter, mens hindunationalisterne kæmper for en fælles familie-lov for alle trossamfund (om end med flere hinduistiske aftryk end Nehru

havde forestillet sig).

Shayara Bano-sagen er derfor en politisk foræring til den siddende hindunationale regering. Kongrespartiet ved ikke hvilket ben de skal stå på, for den indiske venstrefløj lider dybest set af samme ideologiske forvirring som den danske, når det kommer til Islam. Sympatien for udsatte minoriteter kolliderer med en stiltiende accept af synspunkter, der ligger venstrefløjens fjernt, f.eks. Sharia.

Feminister vs. feminister

Således tog en markant indisk feminist fornyelig afstand fra Shayara Bano-sagen i det velansete akademiske tidsskrift EPW.

Hun mente, at sagen vil polarisere befolkningen, bidrage til en "stereotyp opfattelse af muslimske mænd og kvinder", skabe opbakning til de konservative kræfter blandt muslimerne, styrke den hindunationale højrefløj og i øvrigt gøre livet surt for Shayara Bano, som hun forudser bliver frosset ud af sine muslimske fæller, ligesom hendes navnesøster blev det i 1985. Desuden er hele korstoget mod Sharia unødvendig, da indisk lov på alle måder beskytter *triple talaq*-ofre.

Det argument afviser den muslimske kvindesagsgruppe *Bharatiya Muslim Mahila Andolan* (BMMA), der er gået forrest i kampen mod *triple talaq*. Hvor manden blot skal udtale tre ord, skal kvinden kæmpe sig igennem retssystemet. Det er urimelig.

Desuden mener de, at *triple talaq* er uden belæg i Koranen, mod forfatningens ånd og grundlæggende umenneskelig overfor kvinder. Det gælder ikke kun *talaq*, men andre aspekter af muslimsk familieret: flerkoneri, arveret, myndighed overfor børn osv.

Kampen fortsætter

Og derfor fortsætter kampen. I august vandt BMMA en sejr i Bombay High Court om kvinders ret til at betræde Haji Alis ikoniske gravmæle i Mumbai. Nu står kampen om *talaq*. Men

deres ambition er større: De vil have lov til selv at fortolke Koranen, i stedet for at forlede sig på "patriarchal elements posing as religious leaders". Som gruppens talerskvinde siger: "Jeg tvivler på, at de er i stand til at forstå Koranens værdier om retfærdighed, omsorg og visdom".

Note om Sharia: Talaq praktiseres forskelligt afhængig af hvilken islamisk tradition, man følger. Det er kun Hanafi-traditionen, der tillader "instant talaq". Andre traditioner lægger op til varierende karensperioder.

- [The Guardian](#), 20. oktober 2016: *'Talaq' and the battle to ban the three words that grant India's Muslim men instant divorce*
- [Analyse fra BMMA](#): *Seeking justice within family* (Dr. Noorjehan Safia Niaz, Zakia Soman) – akademisk redegørelse for Talaq
- [EPW](#), 14. maj 2016: *Muslim Women's Rights and Media Coverage* (Flavia Agnes) – den kritiske feminist
- [Firstpost](#), 19. september 2016: *Why Flavia Agnes' position on Shayara Bano's SC petition is anti-women – kritik af den kritiske feminist*
- [The Wire](#), 17. juni 2016: *Why Triple Talaq Needs to Be Abolished* – BMMA's argument
- [Hindustan Times](#), 18. oktober 2016: *Cong caught between Muslim votes and women's rights over triple talaq*

Photo credit: Shutterstock

Ikke uden min Smartphone

Inden for den seneste måned har en række indiske landsbyer indført forbud mod mobiltelefoner for deres unge, ugifte kvinder. Landsbyrådet mener, at telefonerne er samfundsundergravende og fører til frie tanker og forbudte venskaber. Det har de ret i, men de kæmper forgæves.

Mange af argumenterne lød ganske velkendte for en dansk familiefar til to halvstore piger: "I er alt for unge til mobiltelefoner!" "Hvad skal I bruge dem til og hvem skal betale...?" "I spilder jeres tid på spil... har I lavet jeres lektier?" "Når I bliver gift kan I få jeres egen mobil, ind til da kan I låne min".

Kampen om mobiltelefoner er kommet til de indiske landsbyer, og selvom retorikken måske virker genkendelig, er der ikke helt så højt til loftet som på den danske villavej. Inden for den seneste måned har en række landsbyer i delstaten Gujarat indført bødestraf for piger under 18 år, der bruger mobiltelefoner. Bøden lyder på 2.100 rupees (ca. 200 kr.), svarende til 10 dages indisk middelindtægt. Samtidig har rådet udlovet en dusør på 200 rupees til enhver, der bringer en mobil-synder for dagen.

Mobiler & jeans

Det er ikke første gang et landsbyråd tager kampen op mod mobiltelefoner. Sidste år indførte en række landsbyer i Rajasthan forbud mod både mobiler, og tilføjede jeans for en sikkerheds skyld. Det samme gjorde landsbyer i Uttar Pradesh i 2014. Og Bihar i 2012. Fælles for dem alle var, at forbuddet kun gjaldt pigerne, og at det blev lanceret af landsbyrådet. Formelt er de ikke en lovgivende myndighed, men det holder dem ikke tilbage. De er magtfulde.

Også denne gang skabte forbuddet overskrifter i både Indien og Vesten (minus Danmark), nu iblandet en vis skadefro. For de

berørte landsbyer lå i statsminister Modis egen hjemstat Gujarat (der ellers skulle være så progressiv), og endda i nærheden af hans fødeby Vadnagar. Derudover havde Modi i selvsamme uge haft travlt med at promovere sin Digital India kampagne, der sigter mod at indføre bredbånd i 250.000 landsbyer inden udgangen af 2017.

Og det trak én af Indiens største konflikter frem i lyset; forholdet mellem land og by, ung og gammel, modernisme og tradition. Hvis landsbyrådene har det svært med piger, der snakker i deres gamle Nokia-telefoner, hvordan får de det så med piger, der surfer på nettet?

Flere telefoner end toiletter

For Indiens tele-revolution er en trussel nok i sig selv, mener traditionens vogtere, og den er kommet rullende med frygtindgydende fart. I 70'erne var der fire års ventetid på en telefon, uden at det dog bekymrede regeringen. Som der stod i landets 6. femårsplan anno 1977: "Folkets primære behov er mad, vand og logi. Telefoner kan vente". Det var en træghed, der satte sit præg på udviklingen.

I 1984 var der 250 borgere per telefon. I 1991 var der 167 borgere per telefon. Så kom liberaliseringen og mobilteknologien. I 2001 var der 28 borgere per telefon. Ti år senere var der – i princippet – én telefon per inder. Over 900 mio. mobilabonnenter og verdens billigste minutpriser.

Dermed har inderne bedre adgang til telefoner end toiletter (se indlæg [Take the Poo to the Loo](#)). I dag er der over en milliard abonnenter, og revolutionen fortsætter. Nu gælder det smartphones. I 2015 blev Indien verdens næststørste marked for smartphones, med verdens højeste vækstrater; 23%.

Kali Yuga

For lederen af landsbyrådet i Suraj, hvor mediestormen nu raser, er udviklingen et tegn på Kali Yuga...", universets

fjerde og sidste fase, præget af korrupsion og moralsk forfald. "Dette er Whatsapp-æraen, hvor folk taler hemmeligt med hinanden...", siger han, og sætter dermed ord på det måske største jordskred, som mobilene har medført, nemlig muligheden for privatliv. En ny generation af unge har fundet et helle fra familiens snagende blik – et forhold som nok beskrives allerbedst i bogen *India Calling* af Anand Giriharadas:

"The Cell phone gave the young a zone of individual identity, of private space, that they had never known. It gave those who did not have their own home, car or bedroom a chance to have, at least, their own phone number and a collection of messages that no one else would read. Some young people, well into their twenties, still had not touched someone of the other sex, but their pockets vibrated all day long with textual innuendo, with flashes of a new kind of romance striving to establish itself."

Mobiltelefonen har skabt en privatsfære, som ikke tidligere fandtes, hvad enten det er i landsbyen, hvor alle kender alle, eller i storbyen, hvor store familier bor på få kvadratmeter. Og den privatsfære føles størst for dem, som er underkastet den hårdeste kontrol af alle – de unge, ugifte piger.

Kvinders dyd og en tændt mobil

Kvinders dyd er familiens ære, og deres sociale omgang er stærkt reguleret. Og når tiden kommer, og de giftes bort, flytter de væk fra deres barndomshjem og over til en ægtefælle, som de ofte knapt nok kender, og en svigermor, som de skal lystre. De befinder sig lavest i hierarkiet.

Det er her, i denne sårbare livsfase, at mobilen er blevet en vigtig livline for pigerne. Både før, op til og under ægteskabet. Det tyder på, at kvinder er blevet mere aktive i den indledende fase hvor gommen skal findes. Mobiltelefonen giver adgang til et bredere netværk i jagten på den rette

ægtefælle. Men ikke kun, mener landsbylederen. I hans optik er et stigende antal unge piger flygtet med fremmede unge mænd som følge af deres telefonsnak, og kastet skam over deres familier.

Connecting people

Men det er trods alt sjældent det går så vidt. De fleste følger stadig den slagne vej med arrangerede ægteskaber, nu bare med mobilen som den faste følgesvend.

I bogen *Cell Phone Nation* berettes om et vordende ægtepar, der fører hemmelige samtaler med hinanden over telefonen. De har kun mødt hinanden én gang, men lærer nu hinanden at kende i smug. Deres hemmelige møder skaber fælles bånd og klæder pigen på med vigtig insider-viden om svigerfamilien, inden dagen oprinder. Ægteparret står smedet fra første færd og bruden er ikke længere så sårbar.

Og dét huer ikke den gamle generation, hvad enten det er landsbyråds medlemmer, der vogter om patriarkiet, eller de mange svigermødre, der drømmer om en husalf. Men de kæmper mod vindmøllerne. Nutidens mobiler er billige i drift og besidder en nærmest magnetisk kraft. Det ved enhver dansk familiefar med halvstore piger.

Photo credits: [Yavuz Sariyildiz](#) / [Shutterstock.com](#)

#SelfieWithDaughter

Indien oplever en voksende ubalance mellem antallet af drenge- og pige børn. Nu tager den indiske regering utraditionelle midler i brug i kampen mod kønsspecifikke aborter, blandt andet selfie-konkurrencer og et forslag om obligatorisk

kønsskanning af samtlige graviditeter. Begge tiltag vidner om en magtesløshed overfor et problem, som vil plage det indiske samfund i mange generationer frem.

I sommers udgik der en Twitter-storm fra landsbyen Bibipur, da det lokale landsbyråd udskrev en konkurrence blandt byens forældre for det bedste selfie med deres døtre. Landsbyrådet var bekymrede over den stigende ubalance mellem drenge- og pigebørn i området, og ønskede at bane vej for et holdningsskifte, så vordende mødre ikke fik fjernet deres pigefostre under graviditeten.

Narendra Modi fik farten af tiltaget, og udtrykte bekymring over kønsselektive aborter i sin ugentlige tale til nationen. Derefter lancerede han sin egen #SelfieWithDaughter-kampagne, hvor han poserede med en skolepige, og lignede en rar legeonkel med gråsprængt fuldskæg, om end lettere stiv betrækket. Snart fulgte en storm af billeder på de sociale medier, med smilende fædre og døtre i selfie-positur.

Nedtur siden 1991

Landsbyen Bibipur ligger i delstaten Haryana, umiddelbart syd for Delhi, og er ét af de områder i Indien med det største misforhold mellem piger og drenge. I 2011 var der 834 piger per 1000 drenge i aldersklassen 0-6 år. For hele Indien har tallet været støt faldende de seneste 20 år, og ligger nu på 919 pigebørn per 1000 drenge i 2011, ned fra 945 i 1991. Den europæiske norm ligger på ca. 950.

Den skæve kønsudvikling er først og fremmest en tragedie for de mange piger, som ikke kommer til verden. Samtidig er det en tikkende bombe under det indiske samfund, da stadig flere mænd aldrig får mulighed for at gifte sig. I et samfund, hvor familien og ægteskabet er den afgørende institution, er dét i sig selv et stigma. Dertil kommer de boblende bivirkninger fra enlige, unge mænds seksuelle frustrationer.

Udbud og efterspørgsel

Uligevægten forstærkes af det stigende uddannelsesniveaue blandt kvinder, som fører til senere ægteskaber, eller – som tilfældet er i Japan og Korea – ingen ægteskaber overhovedet. Og problemet rækker langt ud i fremtiden. Selv hvis kønsbalancen blandt småbørn ved et trylleslag blev genoprettet per 2020, vil der i 2050 være 164 gifteklare mænd per 100 kvinder. Fortsætter den nuværende lave tendens, nærmer forholdet sig 2:1 i kvinders "favør".

Årsagerne til den aktive kønsselektion udspringer af en dybt patriarkalsk kultur, som hersker i Indien, især i landområderne. Det er sønnen, der fører slægten videre, sikrer arven og tager vare om sine gamle forældre. Blandt hinduerne, er det kun sønnen, som kan udføre begravelsesritualet, mens datteren koster dyrt i medgift.

Uligevægten skyldes i øvrigt ikke kun selektive aborter, mens også en generel kærren om sønner på bekostning af døtre. Fædre, brødre og sønner får den bedste mad og den dyreste lægehjælp, mens kvinderne dør med underernæring og en højere grad af dødelighed.

Velstand gør ondt værre

Desværre har velstand og modernitet ikke skabt større ligevægt i regnskabet. For selvom den veluddannede middelklasse får færre børn, vil de stadig gerne have mindst én søn. Desuden skaber selvbevidste døtre nye bekymringer, siger Mary John, en forsker fra *Centre for Women's Development Studies* i Delhi: "Kvinder gifter sig senere, bor længere tid hjemme og er dyrere i drift. De er mere krævende, vælger deres egen mand og bestemmer selv hvornår de vil have børn".

Optimisterne forventer, at uligevægten vil føre til en øget status blandt kvinder, med færre krav om medgift og et opgør med ældgamle kastenormer. Pessimisterne frygter flere voldtægter og tvangsægteskaber, mere prostitution og en stigende kriminalitet, som studier fra Kina viser med al

tydelighed. Kina dør med samme problemer som følge af deres et-barns politik. Med vanlig sans for billedsprog kalder de deres løse unge mænd for *guang gun-er*; " nøgne grene".

De første tiltag

Allerede i 1994 begrænsede den indiske regering mulighederne for kønsdiagnosticering og forbød sundhedspersonalet at røbe barnets køn. Samtidig fritog de mødrene for ansvar for ulovlige aborter, mens de læger og sygeplejersker, der udførte indgrebet, risikerede fængselsstraf. Reglerne blev skærpet i 2003, og i 2007 udlovede staten kontante belønninger til familier med pigebørn. Endelig i sommers lancerede Modi sin Twitter-kampagne, som hurtigt blev kritiseret af kvindegrupper for at skøjte henover de grundlæggende sociale forhold, der lå til grund for problemet.

Nu er Modis regering kommet med et nyt forslag: indførelse af tvungen kønsskanning af samtlige 25 mio. graviditeter om året, for derved at identificere pigefostre, så *mødrene* kan stilles til ansvar, hvis deres ufødte døtre pludselig "forsvinder". Politiken er et direkte opgør med forbuddet mod kønsdiagnosticering fra 1994, som regeringen med rette mener ikke har virket. De ønsker at tage nye radikale metoder i brug.

I lægeindustriens sold

Kritikere indvender, at planen er dybt urimelig og uden bund i virkeligheden. Den friholder lægerne på bekostning af mødre, der i forvejen er sårbare, og underminerer deres ret til fri abort. Og den pålægger sundhedsvæsenet en urealistisk byrde. Systemet kan umuligt gennemføre de mange skanninger og efterfølgende kontroller. Onde tunger beskylder ministeren for at være i lægeindustriens sold, for de kommer til at tjene godt på loven.

Måske ligger det største håb om forandring ikke hos de folkevalgte i Delhi, men i de hårdest ramte landsbyer i Punjab

og Haryana. I 2001 lå Punjab nederst i statistikken med 798 pigebørn per tusind drenge, 10 år senere var tallet steget til 846. Og i Haryana har de notorisk konservative kasteråd taget hul på en social revolution, som rækker langt ud over selfie-konkurrencer; de har slækket på ældgamle forbud mod ægteskab mellem kaster og uden for landsbyen. Patriarkiet vakler.

Dertil kommer en markant forbedring af kvinder og pigebørns trivsel inden for de seneste 10 år (se indlæg [En stille rapport med stor betydning](#)), som har forbedret kønsbalancen for den samlede befolkning. Alligevel "mangler" der stadig 44 mio. kvinder i Indien, i forhold til en "normal" udvikling. Og det er noget, der kan mærkes blandt de unge mænd. For mange venter et liv med ensomme selfies uden hustru og smilende døtre.

Se også:

The Wire: [Why gov't proposal will make a bad situation worse](#)

The Economist: [Bare brances, redundant males](#)

New York Times: [India's Man Problem](#)

EPW, juni 2010: Khap Panchayats, Sex ratio and Female agency (Ravinder Kaur, KU)

EPW, august 2013: Signs of Change? (Ravinder Kaur, Mattias Larsen)

En stille rapport med stor betydning

I sidste uge udkom den store NFHS-rapport, den mest omfattende analyse af Indiens sundhedsmæssige tilstand nogen sinde.

Rapporten blev modtaget med spænding af forskere over hele verden, men gled uset gennem medielandskabet i Vesten. Det er mærkeligt, for den repræsenterer den mest opløftende nyhed på verdensplan i år, og dokumenterer, at millioner af kvinder og børn har fået det bedre i Indien.

I dag ruller indiske kampvogne og atommissiler gennem Delhis smogfyldte gader i årets største militærparade. Regimentet med flotte hatte og stolte traditioner følger efter: The Rajput Regiment & Gorkha Rifles, og et bjergregimentet, der spiller på sækkepibe med indisk klang, og bringer mindelser om de gamle kolonidage. Dertil kamel-regimentet fra Rajasthan og 24 labradors fra The Indian Army Dogs.

Hvert år den 26. januar fejrer inderne Republic Day, da forfatningen trådte i kraft i 1950, og Indien blev en republik med parlamentarisk demokrati (ikke at forveksle med uafhængighedsdagen den 15. august 1947, da briterne forlod Indien). Over 35.000 politifolk har afspærret det centrale Delhi og sikkerheden er i top efter vedholdende rygter om et IS-angreb.

NFHS-4

Der var knapt så meget virak, da det indiske sundhedsministerium i sidste uge offentliggjorde NFHS-4 rapporten, selvom dens betydning med flere alen overskygger den virile pomp og pragt, der udvises i Delhi i dag. NFHS – eller National Family Health Survey – tager temperaturen på Indiens sundhedsforhold, og er blevet afventet med spænding af både forskere, NGO'er og embedsmænd. For der er meget på spil, og det er 10 år siden at sidste NFHS-rapport blev udarbejdet.

Som så ofte i Indien, er tallene overvældende. I alt er 568.200 husholdninger fra hele Indien er blevet analyseret på 143 nøgletal: 625.014 kvinder, 93.065 mænd og 265.653 børn under fem år. Indtil videre er det kun resultaterne fra de første 13 af 29 delstater, der er blevet offentliggjort, men

de omfatter de tre fattige nordindiske delstater Bihar, Vestbengalen og Madhya Pradesh med over 250 mio. indbyggere. Resultaterne udviser de største forbedringer af Indiens socioøkonomiske forhold nogen sinde.

Barnets tarv

Den største interesse samler sig om de nøgletal, der afspejler børnenes tarv, længe Indiens sorte samvittighed. For på trods af en udbygget statsmagt og nogle af verdens største fødevarelagre, så trives børn i de nordindiske landdistrikter værre end de gør i mange af de hårdest ramte afrikanske lande som Congo og Sierra Leone. Indien har det største antal, og den største andel, af underernærede børn i verden.

Kontrasten er især grel i lyset af den massive økonomiske vækst, som Indien har oplevet de seneste 25 år, men som kun i begrænset omfang er kommet de fattigste til gode (hvilket dokumenteres i hårrejsende detalje i nobelpristager Amartya Sen og Jean Drèzes bog fra 2013; "An Uncertain Glory").

Årsagerne er komplekse og mangfoldige: social ulighed, korrupsion, kastebaseret undertrykkelse og en patriarkalsk kultur, der tilgodeser drenge frem for piger. Fædre, brødre og sønner får tildelt den bedste mad gennem hele livet, og derfor dør mange kvinder med underernæring og en højere dødelighed både som barn og voksen.

Dertil lider både børn og voksne under en høj forekomst af mave/tarmsygdomme som følge af en tendens til offentlig besørgelse (se indlæg [Take the Poo to the Loo](#)) samt overtro og amnestuesnak i mødregruppen. F.eks. lyder rådet til nybagte mødre, at den første mælk, som de producerer er usund, og derfor skal fraholdes barnet – det præcis modsatte er naturligvis tilfældet.

Kædereaktioner over flere generationer

Resultatet er svagelige kvinder, der føder svagelige børn, som

lider af kronisk misvækst, nedsat immunforsvar og forringede indlæringssevner. Børns underernæring er et problem, som forplanter sig op gennem fremtidige generationer, og netop derfor er tallene fra NFHS-4 vigtige: de vidner om graden af manglende livskvalitet for store dele af befolkningen, og den langsigtede nedskrivning af Indiens menneskelige ressourcer.

Derfor var det opløftende, at NHFS-4 vidnede om markante forbedringer i forhold til tidligere 10-års perioder. Hvis vi afgrænser analysen til Bihar, er andelen af undervægtige børn under 5 år hér faldet fra 56% til 44%. Én af de væsentlige årsager er, at flere børn ammes.

Andelen af børn, der får brystmælk inden for den første time efter fødslen er steget fra 4% til 35%. Ifølge WHO kan dét alene reducere børnedødeligheden med 22%, da børnene dermed får tildelt deres livs vigtigste skud antistoffer. Andelen af børn, der udelukkende næres ved brystmælk det første halve år er steget fra 28 til 54%, flere bliver født på sygehus (20>64%) og flere børn er næsten fuldt ud vaccineret (73>96%).

Kvindes tarv

Også kvindernes tarv er tiltrængt forbedret. Andelen af kvinder med en for lav BMI (< 18,5) er faldet fra 45% til 30%. Flere går i skole og i længere tid, flere kan læse (37>50%), de gifter sig senere og får færre tæv af deres mænd (59>43%), og flere har penge på egen konto (8>26%).

Den positive udvikling er en forsinket hyldest til Indiens forrige, og kraftigt udskældte, statsminister Manmohan Singh, der fra 2004-2014 indførte en række store offentlige tiltag, der sigtede mod at forbedre livsvilkårene for de fattigste. De kan ikke nævnes alle sammen her, men ordningerne omfattede blandt andet indførelse af The Mid-day Meal, som gav alle børn mellem 6 måneder og 14 år ret til mad hver dag.

I dag tilbereder 2½ mio. kokke mad for 120 mio. børn på 1.2 mio. skoler hver dag. Ordningen koster ca. 12 mia. kroner,

dækker 86% af alle skolebørn og er verdens største spiseordning. Alt i alt en solstrålehistorie, trods de jævnlige beretninger om slanger i gryden og fatale tilfælde af madforgiftning i Bihar. For mange børn, er det dagens bedste og nogen gange eneste måltid.

Den anden del af hyldesten tilfalder Indiens frodige urskov af græsrodde og NGO'er, der har medvirket til implementeringen af Manmohan Singhs ordninger, lagt pres på lokale delstatsregeringer, og bidraget til en erkendelse af problemets omfang blandt landets embedsmænd. Men – som de siger – der er lang vej endnu, og hver eneste %-reduktion på hvert eneste nøgletal kræver hårdt arbejde og mange penge.

Nye prioriteter

Og derfor er der grund til bekymring. I Modi-regeringens sidste statsbudget fra februar 2015 blev der skåret kraftigt i de sociale udgifter på bekostning af de store infrastrukturprojekter (se forrige indlæg [Statuen, der ikke voksede ind i himlen](#)).

For nogle måneder siden udtalte hans egen minister for "Kvinde- og børneforhold", Maneka Gandhi, at halveringen af hendes budget ville forringe indsatsen mod underernæring. Derudover har Narendra Modi gjort helvedet hedt for mange NGO'er, som han mener står i vejen for økonomisk udvikling.

Men så er det jo heldigt, at pressen har blikket stift rettet mod de flotte parader i Delhi, med alle de sjove hatte og farverige uniformer. Og at det kun er vindtørre forskere på fjerntliggende universiteter, der tændes af noget så usexet som en rapport med titlen NFHS-4.

For den fulde rapport, se [her](#)